

[Landbrugsministeren]

Iværksættelse af selvstændige danske miljøforanstaltninger må derfor også ske under hensyntagen til landbrugets internationale konkurrenceevne. Det betyder, at de midler, som bør bringes i anvendelse over for danske landmænd med henblik på at reducere miljøpåvirkningen, på den ene side bør udvælges således, at landbrugets konkurrenceevne forringes mindst muligt, og på den anden, at de iværksatte foranstaltninger målrettes så præcist som muligt mod de identificerede problemer.

Den fælles landbrugspolitik i EF

Dansk landbrug er i dag i en paradoksal situation. I en international sammenligning er dansk landbrug vel udrustet: grundlæggende gode dyrkningsforhold, moderne produktionsapparat, en veluddannet arbejdsstyrke og et rådgivningssystem, som tåler sammenligning med de bedste i verden. Sektorforskningen er moderniseret, og der kan i almindelighed konstateres stor politisk velvilje til at opretholde og udbygge det offentliges servicefunktioner over for erhvervet. Forarbejdnings- og afsætningsledet har i de senere år undergået en rationaliserings- og fusioneringsproces, som til stadighed har effektiviseret produktionsprocessen og frembragt nye produkter af høj kvalitet.

På trods af denne positive konstatering, som naturligvis kan nuanceres, men ikke desto mindre giver et retvisende billede, står dansk landbrug efter alt at dømme over for meget svære udfordringer i de kommende år. Det svage punkt i dansk landbrug er den høje gældsprocent og dermed rentebelastning. Dette betyder, at dansk landbrug er sårbart over for ændringer i indtjeningen.

Den fælles landbrugspolitik i EF, som i knap 20 år har sikret dansk landbrug et højt og relativt stabilt prisniveau på de europæiske og oversøiske markeder, er under stærkt pres for en omkalfatring, som over en periode markant vil sænke de priser, landbruget i dag modtager for sine produkter. Fællesmarkedet har i forhold til omverdenen opretholdt et højt prisniveau, som ved hjælp af ydre toldmure kombineret med lageropkøb og eksporttilskud har sikret Fællesskabets landmænd indkomster, der har været højere, end de ellers ville have kunnet opnå.

Fællesmarkedets landbrug er ramt af den ubalance, som ofte præger landbrugssektoren i

de udviklede lande. Forbruget af basale fødevarer stiger langsommere end landbrugsproduktionen. I et system, hvor producentpriserne fastsættes politisk, er det ikke overraskende, at der kan opstå en uligevægt mellem produktion og efterspørgsel. Symptomerne i Fællesskabet har været overskudslagre og voksende udgifter til eksportstøtte. Grænserne for denne politiks funktionsdygtighed sættes af befolkningernes villighed til at betale omkostningerne. Der er næppe tvivl om, at grænserne har været videre, end de ville have været, hvis ikke landbrugspolitikken havde været Fællesskabsfinansieret og finansieret over forbrugerpriserne. Det sidste skjuler de faktiske omkostninger.

Den politiske begrundelse for dette forhold har bl.a. været, at landbrugspolitikken i mange år var kernen i den fælles forpligtende politik, hvorom andre politikområder skulle udvikle sig. Fællesskabets politiske og økonomiske samarbejde på andre områder end landbruget er nu under hastig udvikling, og der er i dag mindre behov for landbrugspolitikken som det politiske bindemiddel, der holder Fællesskabet sammen.

I takt med denne udvikling må det forventes, at den politiske beredvillighed til at betale overpriser for landbrugsvarer vil være faldende.

Hertil kommer, at EF's handelspartnere, herunder især USA, i de internationale handelsforhandlinger i GATT presser stærkt på for at få EF til at reducere landbrugsstøtten.

Faldende producentpriser i EF vil naturligvis først ramme de mindre effektive brug. Der vil ofte være tale om befolkningsgrupper, som i forvejen er sårbare på grund af mangel på andre beskæftigelsesmuligheder. Vi ser derfor i stigende grad tendenser til kvotering af produktion samt direkte indkomststøtte på områder, hvor prisfald får lov at slå igennem. Der lægges i EF mere vægt på strukturpolitikken og direkte indkomststøtte til producenter på mindre brug og i dårligt stillede områder. Disse foranstaltninger er især til gavn for de sydeuropæiske lande.

Den langsigtede effekt af denne udvikling vil for danske landmænd under alle omstændigheder være faldende direkte og indirekte landbrugsstøtte.